

בס"ד. שיחת יום א' פ' פינחס, ח"י תמוז
תענית שבעה עשר בתמוז נדחה ה'תנש"א.

בלתי מוגה

א. כרגיל ביום התענית — עת רצון¹, לאחר תפלת המנחה — כאשר אין עסוקים כ"כ בעניני מלאכה, שהרי גם ביום חול המותר במלאכה מסיימים ההתעסקות במלאכה לקראת זמן המנחה, כפי שהי' נהוג בזמן הש"ס — ה"ז הזמן המתאים שבו פנוי הציבור לשמוע "דברי כבושין"².

וכמדובר כמ"פ³ שהפירוש ד"דברי כבושין" הוא מלשון "יכבוש עונותינו"⁴, היינו, שאין הכוונה לומר איזה דבר בלתי-רצוי ח"ו על בני", כי אם, להזכיר את מעשיו של הקב"ה, במה הוא עוסק — "כובש עון"⁵,

ויתירה מזה — כהמשך הכתוב⁶ — "ותשליך במצולות ים כל חטאתם", היינו, שהמציאות ד"חטאתם" שישנה "במצולות ים", היא באופן ש"זדונות נעשו לו כזכיות"⁶, ועד ל"זכיות" ממש⁷,

ומובן גודל העילוי ד"זכיות" אלה — דכיון שבאים ממקום תחתון שאין תחתון למטה הימנו, "מצולות ים", הרי עלייתם היא עד למעלה מעלה שאין למעלה הימנו.

וכל זה נעשה ע"י עבודת התשובה (שזהו תוכן ענין התענית ש"מדרכי התשובה הוא"⁸) — שגם אם הי' בעבר איזה "עון" ח"ו, הרי ע"י התשובה מבטלים ומהפכים הענינים הבלתי-רצויים לזכיות, וזוכים לקיום העידוד "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם", "לפני הוי' תטהרו"¹⁰.

ובפרט ע"י שלימות התשובה — תשובה עילאה, שהיא בשמחה דוקא¹¹ — שענינה "אתדבקתא דרוחא ברוחא ע"י תורה .. דבר ה' ממש"¹², יחוד פנימי דמוחין.

ומזה באים — תיכף ומיד ממש, ב"רגע כמימרי"¹³ — ללימוד התורה

(8) רמב"ם ריש הל' תעניות.	(1) ראה ישעי' נח, ה. תניא אגה"ת ספ"ב.
(9) יחזקאל לו, כה.	(2) ראה לקנ"ש ח"כ ע' 352. וש"נ.
(10) אחרי טז, ל.	(3) ראה לקנ"ש חכ"ה ע' 443. ועוד.
(11) תניא אגה"ת פ"א.	(4) מיכה ז, יט.
(12) שם רפ"י.	(5) ראה ר"ה יז, א. וראה גם אגרות-קודש
(13) ועוד פחות מזה, שהרי אין זמן להמתין אפילו שהיית זמן של מבטא "רגע"	(6) כ"ק אדמו"ר שליט"א ח"ג ע' מד ואילך.
(ראה ברכות ז, א).	(7) "ימא פו, ב.
	(8) ראה תניא פ"ז.

מפיו של משיח צדקנו, שנוסף על היותו מלך הרי הוא גם רב¹⁴, שילמד תורה את כל העם כולו¹⁵, שלימוד זה קשור ועד שנעשה חד ממש (היינו הך) עם הלימוד ד"תורה חדשה¹⁶ מאתי (מהקב"ה ממש) תצא¹⁷.

ב. בכל האמור, ששייך ליום התענית (עת רצון) בכלל, ניתוסף ענין מיוחד ביום התענית זה — תענית דחוי:

התענית — צריך להיות בשבעה עשר בתמוז, אלא כיון ששבעה עשר בתמוז חל ביום השבת, נעשה התענית באופן של דחי'.

ענין זה מזכיר — לכל לראש — את סיפור הגמרא¹⁸ בנוגע לתשעה באב שחל בשבת ונדחה לאחור השבת: "אמר רבי הואיל ונדחה ידחה", היינו, שיש קס"ד בתורה — ודוקא אצל "רבי", מסדר ששה סדרי משנה — שדחית התענית לאחור השבת בכחה לפעול את הדחי' לגמרי.

ונמצא, שבתענית נדחה מודגשת יותר הסיבה שמביאה לדחיית התענית — "מעשינו ועבודתינו" בענין התשובה, שעל ידה דוחים ומבטלים את הענינים הבלתי-רצויים שהם סיבת התענית, ובמילא נדחה ונתבטל גם התענית.

וכפס"ד הרמב"ם¹⁹: "כל הצומות האלה עתידים ליבטל לימות המשיח, ולא עוד אלא שהם עתידים להיות ימים טובים וימי ששון ושמחה, שנאמר²⁰ כה אמר ה' צבאות צום הרביעי וגו' יהי לבית יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים והאמת והשלום אהבו".

ג. ובכל זה ניתוסף הדגשה מיוחדת בדורנו זה:

מקובל ומוסכם אצל חסידים — ועל ידם נתפשט בכל העולם כולו — שחודש תמוז הוא "חודש הגאולה", כיון שבי"ב-י"ג בו היתה הגאולה של כ"ק מו"ח אדמו"ר, אשר להיותו נשיא הדור, ו"הנשיא הוא הכל"²¹, הרי הגאולה שלו שייכת לכל אנשי הדור.

ומודגש יותר ע"פ מ"ש בעל הגאולה במכתבו הראשון לחג הגאולה²²: "לא אותי בלבד גאל הקב"ה ביי"ב תמוז, כי אם גם את כל מחבבי תורתנו הק', שומרי מצוה", ומוסיף, "וגם את אשר בשם ישראל יכונה", היינו, אפילו זה

17 ישעי' נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג.

18 מגילה ה, רע"ב.

19 סוף הל' תעניות.

20 זכרי' ח, יט.

21 פרש"י חוקת כא, כא.

22 אגרות-קודש שלו ח"ב ע' פ. וש"נ.

14 סהמ"צ להצ"צ מצות מינוי מלך פ"ג

(דרמ"צ קי, ב ואילך).

15 ראה רמב"ם הל' תשובה ספ"ט.

סהמ"צ שם.

16 כולל גם — "שמים חדשים וארץ

חדשה" (ישעי' סה, יז. סו, כב).

שבעבר ה' אצלו בגילוי רק הענין ד"שם ישראל" ("ישראל אע"פ שחטא ישראל הוא"²³), ואפילו זה ש"בשם ישראל ישראל יכונה" בלבד, היינו, ש"שם ישראל" אינו אלא "כינוי" שהוא (לא עיקר השם, אלא) שפג להשם, שלכן מצינו להלכה בנוגע לשני שמות, שכאשר השם השני "אינו דומה קצת" לשם הראשון אזי כותבים (לא "דמתקרי", אלא) "המכונה"²⁴.

ויש להוסיף בהשייכות דחודש תמוז לענין הגאולה גם מצד היות י"ב תמוז יום ההולדת של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שאז "מזלו גובר"²⁵ — ששמו (הראשון — יוסף) מורה על ענין הגאולה, כמ"ש²⁶ "והי' ביום ההוא יוסיף אדני' שנית ידו לקנות את שאר עמו וגו'".

ובפרט שנמצאים כבר ריבוי זמן של עשרות שנים לאחרי שכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו — ש"מזלו גובר" — פירש והסביר בארוכה וצוה לפרסם ולהפיץ שכבר מזמן "כלו כל הקיצין"²⁷, וכבר מזמן נסתיימו "מעשינו ועבודתינו",

— כולל גם העבודה ד"יוסף ה' לי בן אחר"²⁸, לעשות מ"אחר" (בכל פרטי האופנים שבו) "בן"²⁹, ועד ל"בן יחיד", כתורת הבעש"ט³⁰ שכאו"א מישראל אצל הקב"ה הוא כמו בן יחיד שנולד להורים זקנים לעת זקנתם —

וכבר מזמן מצוחצחים גם ה"כפתורים"³¹, ועאכו"כ הלבושים עצמם, ועאכו"כ הגופים, ועאכו"כ הנשמות, וצריך להיות רק "עמדו הכן כולכם"³² — וגם ה"עמדו הכן כולכם" ישנו כבר זמן רב — הרי מתפרצת הצעקה ביתר שאת וביתר עוז: "עד מתי"? ...!

ד. וכיון שכן, הרי, בבואנו מימי הגאולה י"ב-י"ג תמוז, ולאחריהם עוד ג' ימים — "בתלת זימני הוי חזקה"³³ — של קדושה ושמחה:

א) יום חמשה עשר בו, שבו "קיימא סיהרא באשלמותא"³⁴,
 ב) ותיכף לאחריו יום הששה עשר שחל בערב שבת שבו נאמר "כי טוב

28) ויצא ל, כד.
 29) ראה אוה"ת להצ"צ עה"פ.
 30) כש"ט הוספות סקל"ג.
 31) ראה סה"ש תרפ"ט ע' 42. וש"נ.
 32) אגרות-קודש שלו ח"ד ריש ע' רעט. וש"נ.
 33) ב"מ קו, רע"ב. וש"נ.
 34) זח"ב רטו, א. ועוד.

23) סנהדרין מו, רע"א.
 24) ראה שו"ע אה"ע סקכ"ט סט"ז (וראה גם בהנסמן בתורת מנחם — התוועדויות ח"ג ע' 176 הערה 2).
 25) ראה ירושלמי ר"ה פ"ג ה"ח ובקה"ע שם.
 26) ישע"י יא, יא.
 27) סנהדרין צו, ב.

.. טוב מאד³⁵ (באופן נעלה יותר מיום השלישי שהוכפל בו כי טוב³⁶), ו"הכל מוכן לסעודה"³⁷,

ג) וממנו נכנסנו מיד ליום השבת קודש, שגם כשחל בשבעה עשר בתמוז ה"ז באופן ש"אין עצב בה"³⁸, ואדרבה, "יום שמחתכם אלו השבתות"³⁹, ומצוה לענגו בעונג אכילה ושתי⁴⁰, "יין ישן ובשר שמן כו"⁴¹ דוקא, ובפרט יום השבת שבו נעשית השלימות — "ויכולו"⁴² — דימי הגאולה י"ב-י"ג תמוז, שלכן היתה הבקשה⁴³ (שבודאי נתקיימה בריבוי מקומות) להמשיך את ההתוועדויות של י"ב-י"ג תמוז עד ליום השבת שלאחריהם —

הנה, גם כאשר מאיזה סיבה שאינה מובנת כלל לא בא משיח צדקנו ביום השבת, ולכן יום ראשון (שבו עומדים עתה) הוא "יום תענית" — שמצד זה מתחזקת עוד יותר הצעקה וה"געוואַלד": "עד מתי"?!... — הרי זה תענית נדחה, אשר, עוד בזמן הש"ס אמרו "הואיל ונדחה ידחה", ובגלל זה היתה קס"ד אצל רבינו הקדוש לבטל לגמרי את ענין התענית, ועאכו"כ שלאחרי "מעשינו ועבודתינו" של מאות-מאות שנים לאח"ז, נעשה לא רק דחיית וביטול התענית, אלא גם הפיכתו "לששון ולשמחה ולמועדים טובים".

ה. ובכל זה ניתוסף עוד יותר בעמדנו ביום ראשון דפרשת פינחס:

ענינו של פינחס — "פינחס זה אליהו"⁴⁴ — שהוא "מבשר טוב"⁴⁵, היינו, שתפקידו ושליחותו לבשר אודות הגאולה האמיתית והשלימה ע"י דוד מלכא משיחא.

והנה, איתא בגמרא⁴⁶ שגם כאשר נמצאים במקום שבו "לא אתא אליהו מאתמול", יכול להיות יום זה "יום שבן דוד (ו"דוד מלכא משיחא" בעצמו) בא", משום ד"אמרין לבית דין הגדול אתא" — דכיון שכבר בא "פינחס זה אליהו" לב"ד הגדול שבטבריא⁴⁷, ש"טובה ראייתה"⁴⁸, הרי, בכל מקום ובכל זמן יכול כבר לבוא דוד מלכא משיחא, ועמו, הגאולה האמיתית והשלימה, תיכף ומיד ממש.

תמוז סי"ג (התוועדויות תנש"א ח"ג בסופו ע' 422).

44) תיב"ע וארא ו, יח. זהר ח"ב קצ, סע"א. ח"ג רטו, א. ועוד.

45) ראה תיב"ע שם. פרש"י בחוקותיו כו, מב. רמב"ם הל' מלכים פ"ב ה"ב. ועוד.

46) עירובין מג, ב.

47) ראה ר"ה לא, ב. רמב"ם הל' סנהדרין פי"ד הי"ב.

48) ראה מגילה ו, ב, ובחדא"ג מהרש"א

35) בראשית א, כה-לא.

36) פרש"י שם, ז (מב"ר פ"ד, ו).

37) ראה סנהדרין לח, א ובפרש"י.

38) ירושלמי ברכות פ"ב סה"ז. הובא

בתוד"ה מ"ד — מו"ק כג, ב.

39) ספרי בהעלותך יו"ד, יו"ד.

40) שו"ע אדה"ז או"ח ר"ס רמב.

41) ראה רמב"ם הל' שבת פ"ל ה"ד.

42) בראשית ב, א. וראה אוה"ת להצ"צ

עה"פ.

43) קונטרס משיחות ש"פ חוקת יו"ד שם.

וכיון שכן, הרי, אם יש באיזה מקום "מנין" שעדיין צריכים להתפלל מנחה — יודיעו להם מיד ש"הנה כבר בא", כבר באה הגאולה האמיתית והשלימה, ובמילא, יאמרו בתפלת מנחה (לא בנוסח דיום התענית, אלא) ענינים של שמחה!

ואם תתעורר שאלה בנוגע להפסק בתפלת העמידה — הרי בברכת "שמע קולנו" מותר להוסיף כמה ענינים⁴⁹, ועאכו"כ הוספה הקשורה עם ה"בשורה טובה" שנתבשר יהודי בקצוי תבל ש"הנה כבר בא", והתחילה כבר הגאולה האמיתית והשלימה,

ולא רק התחלת הגאולה בלבד, אלא באופן שתיכף כשמתחילה הגאולה, ישנו מיד גם הסיום והשלימות של הגאולה,

— כמדובר כמ"פ שזהו החידוש של הגאולה העתידה לגבי הגאולה מהגלויות שלפנ"ז [שכולן מרומזות בפרשת פרה אדומה, "פרה זו מצרים כו", אדומה זו בבל וכו"]⁵⁰, הקשורה עם הטהרה ד"וזרקתי עליכם מים טהורים גו" שנעשית ע"י התשובה דיום התענית (כנ"ל ס"א)], להיותה גאולה אמיתית והשלימה בתכלית השלימות —

ובפשטות — ש"בנערינו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו"⁵¹, "ארו עם ענני שמיא"⁵², עומד כל אחד מאתנו, בתוככי כלל ישראל, ונשיא דורנו בראשנו — בארצנו הקדושה, בירושלים עיר הקודש, "בהר הקודש"⁵³, וב"מקדש אדניי כוננו ידיך"⁵⁴, בית המקדש השלישי — שיש בו המעלה ד"חזקה", שנזכרה לעיל (ס"ד) בנוגע לג' ימים של קדושה ושמחה.

ו. ובהתאם לכך, יהי גם הסיום בשליחות-מצוה לצדקה — כרגיל — באופן של "חזקה": נתינה של ג' שטרות כסף ("באַנקנאַטן"), ג' דולרים.

ויהי רצון שגם ענין זה (נתינת הדולרים) יהי באופן הקשור עם הגאולה: ובהקדמה — שע"ג הדולר נחרט או נדפס אודות האמונה האמיתית בהקב"ה באופן של "טראַסט" (בלשון המדינה), היינו, לא רק אמונה סתם, אלא אמונה שמגעת כל כך ("זי דערגרייכט אַזוי ווייט") שמצד זה נותן את כל אשר לו ("אַלץ וואָס ער האָט גיט ער אָפּ מצד אָט דעם טראַסט"), להיותה אמונה אמיתית שחודרת ("עס נעמט-דורך") את כל הענינים — שזוהי מעלת האמונה דבנ"י שחודרת את כל עניניהם, כל אברי הגוף עד לעקב שברגל, ואפילו הלבושים עם הכפתורים — שכל הענינים כולם חדורים בענין האמונה.

49) דניאל ז, יג. וראה סנהדרין צח, א.

50) ישעי' כז, יג.

51) בשלח טו, יז ובפרש"י.

49) ראה טושו"ע ואדה"ז אר"ח ר"ס קיט.

50) פסדר"כ פ' פרה. פס"ר פ"ד. הובא

בלקו"ת חוקת סא, ב.

51) בא יו"ד, ט.

ויש לומר, שבזה מרומזת גם שלימות האמונה דלעתיד לבוא שתהי' באופן נעלה יותר שלא בערך לגבי דרגת האמונה בזמן הזה — כמבואר בארוכה בלקוטי-תורה⁵⁵ שהענינים שבזמן הזה אינם אלא באופן של אמונה בלבד, יהיו לעתיד לבוא באופן של השגה, לפי שאז יהי' הענין ד"דע את אלקי אביך"⁵⁶ בדרגא נעלית ביותר שלא בערך לגבי דרגת ההשגה בזמן הזה, וכמ"ש הרמב"ם בסוף "הלכות מלכים ומלחמות ומלך המשיח" ש"באותו הזמן .. ישיגו (ישראל) דעת בוראם .. כמים⁵⁷ לים מכסים", ובמילא יהי' אז ענין האמונה בדרגות נעלות עוד יותר וכו'.

זאת ועוד:

בתור הקדמה להענין דהשגת דעת הבורא לעתיד לבוא — כותב הרמב"ם ש"באותו הזמן לא יהי' שם לא רעב ולא מלחמה ולא קנאה ותחרות, שהטובה תהי' מושפעת הרבה וכל המעדנים מצויין כעפר", כלומר, שהפרנסה כפשוטה (שזהו תוכנו של הדולר כפשוטו) תהי' באופן של ריבוי והרחבה עוד לפני בואו של משיח, דכיון שנמצאים כבר "באותו הזמן", הרי עוד לפני שמשיח בא בגלוי ישנה השפעת הפרנסה בריבוי ובהרחבה כל כך עד שאין זה תופס מקום כלל מרוב הרגילות בזה — שזהו הפירוש הפשוט ד"מעדנים מצויין כעפר"⁵⁸.

ז. ועוד והוא העיקר — שתיכף ומיד, ולמטה מעשרה טפחים, באים בפועל כל הענינים האמורים בדברי הרמב"ם הנ"ל עד לסיום וחותם ד"כמים לים מכסים".

וכאמור, שכבר אתמוז בא "פינחס זה אליהו" לבית דין הגדול שבטבריא ובישר ה"בשורה טובה", ובמילא, בא בן דוד למחרתו — היום, יום ראשון דפרשת פינחס זה אליהו,

וזוכים להמנין דבנ"י — אודותיו מדובר בהמשך פרשת פינחס⁵⁹ — לא רק המנין די"ב שבטים, אלא גם שבט הי"ג, "שער לוי אחד"⁶⁰, והעיקר — תיכף ומיד ממש.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לכאו"א ג' שטרות של דולר — לצדקה].

58) ראה תורת מנחם — הדרנים על הרמב"ם וש"ס ע' פב.
59) כו, א ואילך.
60) יחזקאל מת, לא. וראה ב"ב קכב, א.

55) ואתחנן ז, סע"א ואילך.
56) דברי-הימים"א כח, ט.
57) ישע"י יא, ט.